

Liber

Quod natura anime etiam deformis et miser:
nec vitam: nec dei imaginem possit amittere

Capitulum III.

An sicut ipsa immortalitas anime
sine quodam modo dicitur. Habet quippe
et anima morte sine: cum vita bea-
ta caret que vera anime vita dicenda est. Sed imor-
talis ideo nuncupatur: quoniam qualicumque vita etiam
si miserima est: nunquam desinit vivere. Ita quod
uis ratio vel intellectus nunc in ea sit sopitus nunc
paruus nunc magnus appareat: nunquam nisi ratio
naturalis et intellectualis est anima humana: ac per hoc
si sine hoc facta est ad imaginem dei: quod uti ratione
et intellectu ad intelligendum et respiciendum deum
potest: profecto ab initio que esse cepit ista tanta magna
et mira natura: siue ita obsoleta sit hec imago
ut pene nulla sit: siue obscura atque deformis:
siue clara et pulchra sit: semper est. Denique defor-
mitate dignitatis eius miseram diuina scriptu-
ra: quod quod in imagine dei ambulat homo: tamen
vane perturbatur. Thesaurizat et nescit cui congre-
bit ea. Non itaque imagini dei vanitate tribue-
ret: nisi deformem cerneret factam. Nec tamen vale-
ret illam deformitatem ut auferat quod imago est: sa-
tis ostendit dicendo: quod quod in imagine dei ambulet
homo. Quapropter ex utraque parte veraciter pro-
nunciari potest ista sententia: ut quemadmodum dictum est
quod quod in imagine dei ambulat homo: tamen vane tur-
batur ita dicatur: quod quod vane commouetur homo tamen
in imagine dei ambulat. Quod enim magna na-
tura sit tamen vitari potuit: quod summa non est et quod
vitari potuerit: quod summa non est tamen: sum-
me nature capax est et esse princeps potest: magna
natura est. Quam igitur in hac imagine dei
quandam sui generis trinitatem adiuuante ipso qui
nos fecit ad imaginem suam. Non enim aliter possu-
mus hoc salubriter inuestigare: et sine sapientia
que ab illo est aliquid inuenire. Sed ea que in superio-
ribus libris et maxime in decimo de anima huma-
na vel mente diximus si lectoris vel memoria te-
neantur atque recolantur: vel diligentia in eis de-
locis in quibus conscripta sunt recenseantur: non hoc
desiderabit plerique de rei tante inquisitione ser-
monem. Inter cetera que in libro diximus. Hominis
mentem nosse semetipsum. Nihil enim tam nouit
mens quam id quod sibi presens est. Nec menti magis
quicquam presens est quam ipsa sibi. Et alia satis quan-
tum visum est adhibuimus documenta: quibus
hoc certissime probaremus.

An etiam paruulorum mentes nosse se possint

Capitulum V.

Quid itaque dicendum est de infantis
mente ita adhuc paruuli et in tanta ma-
gna dimersi rerum ignorantia: ut illi-

us mentis tenebras: mens hominis que ali-
quid nouit exhorreat. An etiam ipsa se nosse
credenda est: sed intenta nimis in eas res que
per corporis sensus: tanto maiore quanto nouiore ce-
pit delectatione sentire non ignorare se potest
sed cogitare se non potest. Quanta porro intentio-
ne in ista que foris sunt sensibilia feratur: vel
hinc solum conueniri potest: quod lucis huius haurien-
de sic auida est: ut si quisquam minus cautus aut ne-
sciens quod inde possit accidere: nocturnum lumem
posuerit ubi iacet infans in ea parte ad quam ia-
cent oculi possint retorqueri: nec ceruix pos-
sit inflecti sic eius inde non remouet aspectus
ut non nullus ex his etiam strabones fieri nouerit:
mus eam formam tenentibus oculis quam teneret
et mollibus proserudo quodammodo infixit. Ita et in
alios corporis sensus quantum sunt illa etas in-
tentione se quasi coartant anime paruulorum
ut quicquid per carnem offendit aut allicit:
hoc solum abhorreant vehementer aut ape-
tant: sua vero interiora non cogitent nec pos-
sunt admoneri ut hoc faciant quia nondum ad-
monentis signa nouerunt ubi precipuum locum ver-
ba obtinent que sicut alia proorsus nesciunt. Quod
autem aliud sit non se nosse: aliud non se cogi-
tare: iam in eodem volumine ostendimus. Sed
hanc etatem omittamus que nec interroga-
ri potest quid in se agatur et nos ipsi eius val-
de oblitum sumus. Nunc tantum certos nos esse
suffecerit: quod cum homo de animi sui natura co-
gitare potuerit atque inuenire quod verum est: a
sibi non inueniet quam penes seipsum. Inueniet au-
tem non quod nesciebat sed unde non cogitabat.
Quid enim scimus si quod est in nostra mente ne-
scimus: cum omnia que scimus non nisi in me-
te scire possumus.

Mens hominis sine cogitatione sibi metum
speciosa esse non possit.

Capitulum VI.

Antea est tamen cogitationis vis ut nec
ipsa mens quodammodo se in conspectu
suo ponat nisi quam se cogitat: ac per hoc
nihil in conspectu mentis est: nisi vnde cogitatur
ut nec ipsa mens qua cogitatur quecquid cogitat
aliter possit esse in conspectu suo: nisi se ipsam cogi-
tando. Quod autem quam se non cogitat in conspectu
suo non sit: cum sine se ipsa nunquam esse possit: quasi aliud
sit ipsa aliud conspectus eius inuenire non pos-
sumus. Hoc quippe de oculo corporis: non absurde
dicitur. Ipse quippe oculus loco suo fixus est in
corpore: aspectus autem eius in ea que extra
sunt tenditur: et usque in sidera extenditur. Nec
est oculus in conspectu suo: quam quidem non con-
spicit seipsum nisi in speculo obiecto: vnde iam
locuti sumus. Quod non fit utique quam se mens in

De 38.

Ubi 5.

Ubi 5.

Sen 1